

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Külső-monostortúra 181. sz.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-szor 7 kr., 2-szor 6 kr., 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bályegdíj.
Hirdetéseket felvételnek Bécsben Oppel Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasensteint és Vogelnél (Wollzeile 9. sz.)
Pesten: Zeisler M. hirdetés felvételi irodájában.
Nyiteltéri cikkek sora után 30 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez címzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelteik.

Megjelen a lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délel. **Előfizetési ár:** egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Bécs, február 10. 1868.

(r.) Nem tudom, nem jellemzi-e általán a magyar törvényhozás és tanácskozmányok folyamát, hogy az előkészület hosszas, de az eredmény rögtönösen áll be; hosszas, néha zavarosan folynak a tanácskozmányok, majdnem belháborúnak látszik a pártok egymás ellen való eljárása, de a végén, igen gyakran, hirtelen egyesülnek egy közös megállapodásban. Ha azonban nem is jellemezné általánosan a hosszas, néha zavaros tanácskozás s véletlen rögtönösséggel beálló megállapodás a magyar törvényhozást, az azokkal kapcsolatos tanácskozmányokat, mindenesetre jellemvonása ez a közelebből folytatott kiegyezkedési értekezéseknek, országgyűlési megállapodásoknak. Ugy látszik, hogy ugyanazon úton halad a magyar delegatio is.

Nagy zajjal köszöntöttek be, részben fenyegető interpellációk. Mióta azok zaját sikerült véletlen gyorsasággal lecsendesíteni: a delegatio csendben dolgozik, és, ugyhiszem, gyorsan halad.

Egy harmincz tagu albizottság nevezte-tett ki, mely a közösügyi pénzügyminiszter terjedelmes és, már a dolog természeténél fogva bonyolult és magyar emberek előtt kevésbé ismert viszonyokat tárgyzó előterjesztését részletes, előleges vizsgálat alá vegye. Ez albizottság maga három külön osztályban működik. Egy tizenhat tagu osztály a hadügyi költségvetés vizsgálatával foglalkozik; egy hét tagu a külügyi és egy más, ugyancsak hét tagu a közösügyi pénzügyminiszterium költségvetésével. A hadügyi osztály azért számosabb a többiekénél, mivel egyfelől maguk a vizsgálatára bocsátott számadások legterjedelmesebbek, legbonyolultabbak és a delegatio szóban forgó költségvetése legeslegnagyobb részét képezik magokban; de ezek mellett még azért is, mert annak tulajdonképpen két, egymástól nagyon különböző természetű költségvetést kell megvizsgálni: a száraz és a tengerészeti haderőre szánt kiadásokat.

Még mielőtt akármelyik osztály valami határozott eredményt tudott volna felmutatni, b. Beust külügyminiszter bemutatta mindkét delegatio tagjainak az ugynevezett „veres-könyvet.“ Veresnek nevezetik e könyv borítékjáról, mint más hasonlóan előterjesztéseket képező füzetek, különösen az angol „kék-könyv.“ Tartalmazza egy általános áttekintést a külügyi politikának és az erre vonatkozó számos eredeti okmány másolatát. Arra való, hogy vele a külügyminiszter a külügyi politika állásában tájékozza a delegatiót, számadjon, mondhatnám, eljárásairól, és közvetve a nyilvánosság nagy ítélőszéke elibe álljon. Nem is szükséges mondanom, hogy a veres-könyvnek nem okmányi része magyarul szerkesztve közöltetett a magyar delegatioval. Megjegyzem: e szöveg se fordítás, hanem éppen ugy eredeti mint a német delegatioval közölt német szövegü.

Nagyfontosságú esemény a veres-könyvnek megjelentése, főként az elvett, melynek megtestesítője. Az eddig annyira zárkózott, annyira conservatív külügyminiszteriuma a Habsburg-háznak kilép a titkoldozás mysticus sötétjéből a nyilvánosság terére; Beust báró a csökönyösség vészteljes útjáról nem tartózkodik a parlamentarizmus élet kissé talán szabálytalan, de erőteljesen lüktető, tettűs mezejére lépni. Nem csodálkozunk, hogy vitáznak felette a hírlapok, kinek lehet tulajdonítani a nagy eredményt; míg azt a „Pesti Napló“ a Deák-pártnak tulajdonítja, a németek, legalább is osztolni akarnak az érdemben.

Csekély felfogásom szerint, ha nem történik meg a kibékülés a fejedelem és a monarchia két része közt, most sem lenne veres-könyv. Hiában való lett volna a birodalmi tanács jámbor óhajtása parlamentarizmusra szabni irányt a külügynek, hiában lettek volna a tüzes beszédek a magyar országgyűlésen, hogy Magyarország semmi más országnak sincs alárendelve: míg nem vala meg az az organisált közeg, mely illetékes az egész monarchiát illető külügyekben irányt adni, addig a külügyminiszter nem tehetette magát egyoldalul függővé sem a birodalmi tanácsról, sem a magyar országgyűléstől. A

kibékülés keresztülvitelében, és pedig ily módon keresztülvitelében, a mint az előttünk áll, a fejedelem kívül legtöbb része volt a magyar országgyűlésnek, és abban is a Deák-pártnak. Azt nem merném tehát állítani, hogy a veres-könyvek megjelenését csak a Deák-pártnak lehet érdemül róni fel, micsoda nevezetes eseményét a világnak lehetne egyetlen okra vinni vissza? de azt merem állítani, hogy e tekintetben, a parlamentarizmus tényezői közt, az orosz-lán-rész mindenesetre a Deák-pártot illeti.

Még egyet akarok ezen levelém folyamában megírni.

A harminczas albizottság pénzügyi osztálya egy előleges jelentésben utasítást kért, némely elvi kérdésekben, magától az albizottságtól. Ugyanis a pénzügyi osztály helyesebbnek vélné a közösügyi pénzügyminiszterium költségvetéséből, megvizsgálás végett, a száraz és tengeri haderő kiadásait ellenőrizni hivatalok költségvetését, a tárgy rokonságánál fogva, a hadügyi budgetbe tenni át. Egyszersmind kijelenti, hogy nem hiszi, hogy a delegatiók jelen, törvényes hatáskörébe tartozhatnák intézkedni az államadósságok kezelése módja felől, sőt még a közös jóállás alá helyezett lebegő adósságok és a közös miniszteri előterjesztésben közösekül ajánlott nyugdíjakról sem. Az ezeket illető részeit a miniszteri előterjesztésnek jelenleg mellőzni óhajta a pénzügyi osztály; olyan fontos kérdéseknek ismeri azonban el azokat, melyek felől szükséges mihamarabbi egyetértő intézkedése a monarchia mindkét fele törvényhozásának.

Az albizottság elfogadta a pénzügyi osztály nézeteit.

Baritiu úr s a „Gazet'a Transylvaniei.“

I.

Baritiu úr, a románok legérdemesebb fia, ki nemzete közmívelődése érdekében évtizedeken át küzdve, méltán kiérdemelte, hogy a románok Kazinczyjának tekintessék, a „Gazet'a Transylvaniei“ közelebbi számában vezércikket ír saját neve alatt, s vezércikké alapjául a „K. Közlöny“ 14-dik számában „független vélemény“ czim alatt megjelent szerény elmélkedésemet veszi.

Igen megtisztelve érzem magamat becses figyelem által, s igen jól tudom: mivel tartozom a szellemi munkásság terén érdemekben megőszült hazafi iránt.

De bármily őszinte kegyelettel hajlok is meg ezen kitünő honfitársunk tekintélye előtt, s bármily nyomozó is csekélyeségem érzete egy ily notabilitással szemben: kötelességemnek ismerem egész illedelemmel figyelemzetni, hogy az a mód, a melylyel az általam megpendített s — a mennyiben egy vezércikknek korlátai közt tehető — ki is fejtett szabadelvű eszmét a román olvasó-közönségnek bemutatni, s arra saját okoskodásait feltornyosítani méltóztatott, nem felel meg sem az aláírt név fényének, sem — elvontan a személytől — azon igazságnak, melyhez a fölmerített kérdés tárgyalása közben a komoly publicistának meg kell találnia az utat, ha gyengeségek által félre nem vezetettetik. Baritiu úr éppen nem kárhoztatja, sőt helyesli azon határozottságot, melylyel bátor voltam hangoztatni e jelszót: „türelmesség s minél őszintébb elismerése a független vélemény jogának.“

S én azt hiszem egy igazán szabadelvű és komolyan gondolkodó ember, mindig szívesen fogja velem hangoztatni, a mit mondtam: „Soha véleményem függetlenségéről le nem mondom s fenntartatni kívánom a jogot, hogy mindenki meggyőződése szerint csatlakozhassék bármilyen állásban is azon politikai párthoz, melynek programját a házára nézve leghasznosabb s leggyakorlatibbnak tartja.“

Bizonyára e fontos kérdésben azon szabadelvű vonalig mentem elő felfogásommal, melynél tovább senkit se láttam lépni, mondván: „ámbar egy tisztviselő közt, kit egy municipium választ, s egy hivatalnok közt, kit a kormány nevez ki, némi különbséget látok, mindazonáltal a politikai lelkiismeret dolgában nem tudok különbséget tenni köztük.“ egy szóval: véleményezem, hogy a magyar királyság polgára — tisztviselő, hivatal-

nok, magán személy — egyiránt legyen csak saját lelkiismeretének felelős politikai meggyőződéséért, s ne lobbantsa senki a másiknak szemére, hogy jobboldali, vagy baloldali.

Szép, non plus ultra! stb. így kiált fel Baritiu úr, hivatkozik arra, hogy „a mig nekik is szabad volt beszélni“ (persze a Bach és Schmerling aranykorában) ők is épp ezt vitatták, s aztán egy ugrással a recriminációk terén terem, s felhossa sérelmesen és gúnyosan, hogy bezzeg Moldován Demeter, volt udvari kancelláriai tanácsos, Bologa fő-törvényszéki tag, Romanu és Gaetanu kir. táblai ülnökök, s még vagy száz (vreo sută) román megyei hivatalnok eltávolított állásából, még az „erdélyi legfőbb törvényszék“ is (!) feloszlatott, a fogarasvidéki román hivatalnokok megdorgáltattak stb. s mindez történt az uralkodó párt, a jobboldal, részéről a politikai vélemény iránti türelmetlenségből. Világos tehát — szerinte — az, hogy itt igazságtalanság „tirannia“ történt, mit vagy el kellene ismernem, vagy meg kellene bánnom, hogy a vélemény-függetlenség jogáról oly szabadelvű szempontot állítottam.

Kijelentem, hogy legkevésbé sem bántam meg azt, a mit kimondtam, sőt ismételtén kijelentem őszinte ragaszkodásomat ama szabadelvű szemponthoz, mert az nemcsak liberális, hanem correct és üdvös szempont, s annak érvényre emelkedését s a gyakorlati életben való foganatosítását lelkemből óhajtom.

És mégis Baritiu úrnak nincs igaza, s ha megengedi, megkísértem egész tisztelettel kimutatni, hogy miért nincs igaza, miben tér el telfogásunk.

Egyszerű független honpolgári állásomnál fogva nem lévén azon helyzetben, hogy a kormánykörök titkait egész a személyi kérdésekig figyelemmel kísérek, nem ismerhetem a megnevezett urak nyugdíjaztatásának valódi motivumait, nem is reflectáltam rá eddig; de bizonyos vagyok felőle, hogy miután közülök egyik sem politikai notabilitás, mint például Baritiu vagy Macelariu úr (ez utóbbi is „eltávolított“ e?) hanem inkább csak egyszerű bureaucraták, tehát nem valami nagy borderreji politikai véleményükön kívül nyomatókosabb okok idézhették elé felmentetésöknek szükségességét. Hogy a megyei választásoknál „vagy száz“ román provisorius hivatalnok a választás rostáján áthullott, ezt megengedem; magyar provisorius hivatalnok is úgy járt vagy két száz, s megérdemelték, mert hazájuk ellenségeinek szolgáivá tették magukat; tehát jogtalan azon föltevés, mintha különösen románok ellen irányult volna az ellenszenv. Hogy a fogarasvidéki román hivatalnokok egy magas állásu személyiség által figyelemzettek, miképp a törvényt ignorálni nem szabad, ezt is tudom. Hogy a törvénytelen erdélyi legfőbb törvényszék feloszlatott, magam is tudvöltem.

De mit akar Baritiu úr?

Am engedjük meg, hogy, mindez történt bizonyos „politikai vélemény“ illetékességét ignoráló szigorral. Azonban ne méltóztatassék elfeledni, hogy azon „politikai vélemény“, mely nyílt háboru-üzénést foglal magában a magyar korona és királyság jogai ellen, mely a törvényes magyar alkotmányt vakmerően kettéhasítja, mely az országos autonomia zászlóját lobogtatva minden lelkiismeret-furdalás nélkül legfőbb birói hatóságot approbál a királyság határain kívül, mely épp oly otthonosan érzi magát a szebeni landtagban, mint a pémet centralisták reichsrathjában, az ilyen vélemény — több mint politikai vélemény.

Az ilyen „politikai vélemény“ számára sem Angliában, sem Amerikában, sem sehol a világon nem fognak önk szabadalmat találni, s kár a román olvasó közönségbe azon eszmét szórni, hogy a valódi szabadságnak nincs határa. Tegyük, ha így hiszik népiüket valódi correct alkotmányos fogalmakkal tisztába hozni, s ha teszik, ne szenvedjék, mintha számukra leáldozott volna a sajtószabadság napja.

Csak azon — valóban nem tudom hogyan igazolható — eljárás ellen teszek óvást, melylyel szerény elmélkedésem a független vélemény jogáról oly szeretetreméltó noncha-

lance-al rendeztetik be a szabadelvűség leg-szélső határán is tulvitt okoskodás és sérelmes hivatkozás alapjául.

Ezen eljárás pedig abból áll, hogy Baritiu úr jónak látta „csinosan“ mellőzni cikkem valódi corollariumát, mely szerint hangsúlyozám, hogy:

„az alkotmány körén belől minden álláspont, jobb- vagy baloldali, egyiránt alkotmányos, törvényes, jogosult, s részéről nem ismerék el az alkotmányos életben oly helyzetet, a hol szabad lenne az egyéni vélemény egyik vagy másik állásponthoz szabad csatlakozásának jogát megtagadni.“

Tehát az „alkotmány körén belől minden álláspont“, ez a fő; ennél szabadabb tér a politikai vélemény mozgására nem is igényelhető, s ez még sem ragadta meg a tisztelt hazafi figyelmét, hanemhát igen minden egyéb, a mire a határtalan véleményszabadság regiojájig vezető okoskodását építhette.

Igy könnyű pro domo pártczikket írni; de ha a komoly publicistica terén akarunk eszmecserébe bocsátkozni, csak azt kérhetjük egész tisztelettel:

Baritiu úr s a „Gazet'a Trans.“ álláspontját hol üdvözölhetjük az alkotmány körén belől? hová tartoznak: a jobboldalhoz? vagy baloldalhoz? hogy hívják azon alkotmányos pártot, a melynek javára a politikai vélemény jogát követelik?

Halmágyi Sándor.

Steeple chaise.

E czim alatt Klapka lapja, a „Századunk“, következő megjegyzéseket tesz:

„A „Hon“ már jó ideje versenyt fut a „Magyar Ujság“-gal azon pályán, melynek végén az Előtelet osztogatja pályadíjait a szélső baloldal sympathiáit. Jó ideig nem bírt elérni irigylet kollegáját — bár Jókai úr hátamegöli, ki a „Hon“ szerkesztő gyeplőt kezelé, Csernátony úr bele-bele csörrentett fulánkossal ostarával a paripák közé — de mind hiába, ott voltak a szekérben a „nehéz“ emberek, Ghyecz, Tisza urak s mások, és a „Hon“ — sport-kifejezéssel élve — több lóhosszasággal mögötte maradt a „M. U.“-nak, melyet vad táltosai szélsőbességgel ragadtak a nem irigylendő pályabér felé.

Történt azonban, hogy a „Hon“ egyszerre felmondta a szállítást a „nehéz“ embereknek, s így megszabadult a ballasttól, mely futását lassította. Nem maradtak benne, csak „könnyű“ emberek. Jókai úr, kit költői phantasiája emel a léghajók birodalmába, és Csernátony úr, ki csak a felszínen tud és szeret uszkálni, hogy a nap sugaraiban villogtassa, ha valami villogtatni valóján.

Azóta a „Hon“ majdnem utólérte érdemes versenytársát.

A pálya nem a legsimább ugyan, tele van akadályokkal, de mit törődnek ezzel a nagy szelemek? A józanész — a részrehajlást nem tűrő igazság — a valódi hazaszeretet, mely nem fojtja meg vakságában szerelme tárgyát görcsös ölelésekkel, hanem gyöngéden ápolja — a törvény szent szava — megannyi kemény akadályul merednek a futók elé a sikamlós ösvényen. De — „grosse Geister genirt das nicht.“ — Csernátony seprőnyélként maga alá vesz néhány honi frázist és külföldi citátumot, Jókai úr felkap belletristikus fantáziákból mámoros pegazusára, s nem törődve az ész szavával, nem törődve törvényével és igazsággal, baljóslatu gyorsasággal reptülnek a cél felé.

Ismerik önök Götthe szép balladáját az „Erl-König“-ről? A ballada végén a gyermek halva fekszik a lovag karjaiban.

De — nem, a gyermeknek, melyet a „Hon“ száguldó lovagjai ölkben magukkal ragadnak — a közölgynék — nem szabad meghalni. Vannak még mások, a kik meg fogják övni életét.

Mi ott állunk a pálya mellett, melyen a két lovas versenyez, s figyelemmel fogjuk kísérni ezután is a veszedelmes versenyt, fel fogunk szólalni, ha azt látjuk, hogy a gyermek fuldokolni kezd az „erl-könig“-ek hő ölelései közt, s bár van a dolognak komikus oldala, nem tudjuk azt komolyság nélkül szemlélni.

Erre aztán a „Hazánk“-nak is szemére lobbanja, hogy hasábjain felette komoly kérdés csak amagy tréfázva, s mindenféle persiflage-okat szóró modorban tárgyalatik.

„Ez — ugymond a „Századunk“ — oly fogalomzavart árul el, mely a köztügyre nézve csak ár-

talmas lehet; mert oly pártszenvetélyt bizonyít, mely előtt semmi se szent, még maga a szabadság sem."

"Egy liberalis lapnak — így végzi — kötelessége az idők ily jelensége ellen komolyan fellépni."

Igy tiltakozik a „Századunk“ a baloldali journalistica szerencsétlen iránya ellen.

Urbéri perek.

I.

Az igazságügyminiszter 3 nagyméltóságához mult júniusban benyújtott emlékirat.

Az urbéri felszabadulás az 1848 diki erdélyi 4-dik törvényezikk erejénél fogva 1848. június 18-án, vagyis Szentháromság vasárnapján történt meg Erdélyben.

De Erdélyben azelőtt rendezett urbér nem volt, nem volt tisztán szabályozva, minő és mennyi fekvőségek legyenek az urbériségek.

Az 1769-ki ugynevezett regulativum punctumok és 1791-ki 26. és 27-dik törvényezikkek ezen kérdést szabályzatlan hagyták.

1819-ben akart a kormány Erdélybe urbért behozni, országgyűlésen kívül. Összeíratta az urbéri telkeket küljárnálkaikkal együtt; de nem az egyes földdarabok külön, hanem csakis egy egy külön összeírta a szántók, kaszálók és szőlők mennyisége iratott be ezen conscriptiókba.

Az 1819-diki urbéri összeírásokról azt bizonyítja az eddig lefolyt urbéri perek körül tett tapasztalás, hogy egész telek, mely urbéri természetű volt, nem maradt ki belőlük, minek a legszegényebb nemességnél oka volt az, hogy a két adófizető urbérest nem bíró nemesek adót fizetni köteleztettek: következésképp igyekeztek magok a nemesek adózó urbéreseiket beírtni.

Éppen ezen ok fejt meg azt is, hogy a székhelyföldön a nem militarizált törvényhatóságokban (Marosszéki-, Udvarhelyszéki- és Aranyosszéki) a székhely birtokosok nem donationalis, hanem a feudalismust nem ismerő eredeti székhely birtokosok is, zselléreket, adózó urbéreseket gyanánt írtak be; a militarizáltakban (Csik-, Háromszéki- és Aranyosszéki) (Aranyosszéki), hol az adózó telkekkel bíró primorok a katonaszkodástól mentek voltak, ezen utóbbi ok vezette a székhely birtokosokat minél többek beírására.

Azonban a mi a telek utáni járandóságok mekkoróságát illeti, e tekintetben el kell ismerni, hogy sok állományoknál kevesebb kiterjedésű szántó, kaszáló és szőlő találtak az 1819-ben élt urbéresei nevei után beírva, mint a mennyi valósággal akkor is birtokukban volt.

Általában tehát állíthatni, hogy az 1819-diki conscriptiókban numerica celatio, vagyis egész telkek merőbeni kihagyása, nem történt, de quantitativa celatio történt.

Miután a kormány 1819- és 1820-ban ezen conscriptiókat véghezvitette, és az e végre felállított osztályozó bizottságok által az egyes faluk classificatióját is, az urbéri állomány mennyiségének meghatározása végett, megtétette; de sem országgyűlést, melyen az urbér törvényesen létrejehetett volna, tartani nem akart, sem országgyűlést.

TÁRCA.

Egy lap

„ALVINCEZ TÖRTÉNETÉBŐL.“ *)

Ha az útaz a Gyulafejevről Bánát felé vezető országúton lehalad, útjába ejti a természet szépségeivel s a hajdanok még fennálló nevezetességeivel gazdag Alvinczet.

E történelmi érdekű pont méltó arra, hogy annak nevezetességeit rendre figyelembe vegyünk. A város közepén keresztül vonuló országútról lejárva, balra előttünk a még teljes épségében fennálló és I. Leopold által 1688-ban Nándorfejevár bevétele után Cziprovác, Kapilovác, Zelezná és Kriszura bolgár helységekből Alvinczre telepített bolgárok által épített kath. templom. E templom építési kora 1705-re esik. Alapítója volt Brigitha, bolgár hölgy, kinek porai először a város keleti részén, az ugynevezett „Kilia“ dombon nyugodtak, onnan később 1760-ban behozattak s az általa épített Szent-Ferenc-szerzetű templomba helyezték el.

E bolgárok I. Leopold által 1700-ban kiváltsággal ajándékoztattak meg, melylyel együtt tettekes belső és külső fekvőségeket is nyertek, s e város hatóságától külön belkormányzási rendszert gyakoroltak, bolgár bíró s esküdteteket tartván maguknak; most azonban Alvinczről teljesen kipusztultak s az ugynevezett fiscalis bolgár javak azután a beszármozottak közt felosztottak.

Ugyancsak tovább haladva, a város közepén látjuk a félig romjaiban, félig még épen fennálló Martinuzzi-kastélyt. E hatszögben kerekén épített óriási mű — mely oly sok viharos századon keresztül dacolt a romboló idővel — magán hordja a régi építészeti szilárdságávali jellemét, látásán lelünk elborul, s mintha a lezajlott századok egyes

sen kívül, a megyéknek az urbér törvényes behozatala végett országgyűlést kérő felirataik ellenére be nem hozhatta, az egész dolog fennakadt.

Az 1846-diki erdélyi országgyűlésen hozottak urbéri törvények, de mielőtt ezek végrehajtása bár megkezdett volna, megtörtént 1848-ban az urbéri felszabadulás.

E szerint az 1848-diki erdélyi országgyűlés előre látta, hogy az urbéri felszabadulás után Erdélyben nem csak szabályozási vagyis legelő és erdő kiszakítási ügyek és tagosítások fognak folylamabba indulni, hanem ki kell tisztázni azt is, hogy mi volt urbéri föld, mely a felszabadulás tárgyát tette, és mi majorsági, a mire ez ki nem terjeszthető; mert a felszabadulás idején voltak nem csak egész telkek, hanem egyes földdarabok is urbéresek kezén, melyeket a földesurak allodiumaikból átadtak, a nélkül, hogy urbérivé váltak volna; viszont kezeikre vettek olyakat, melyek urbéri természetű birtok.

Áltatta azt is, hogy ezen kitisztázást a lehető leggyorsabban véghez kell vinni.

Ugyanezért az 1848-diki erdélyi 4. törvényezikk 6. §-a tiszta szavakkal ezt rendeli: „A magyar minisztérium egy főbírósgát és albírósgákat szükséges számmal fog baladéktalanul alkotni és működésbe tenni a végre, hogy azon eseteket, melyekben a földesurak és volt urbéresek között a föld természetfelett kérdés forog fenn, az erdélyi törvények és magánjog elvei szerint summásan elítéljék.“

Az 1868-diki minisztérium ezen feladatot nem teljesítette.

Bach-kormány az erdélyi urbéri kérdések és urbéri kárpótlás iránt bizalmi férfiakat hívott fel Bécsbe 1850-dik június végén, értekezleteket tartott velük. Megadták ők véleményeiket, melyeket azután több és különböző nézetekkel közölt. Végre elvetve nagyjából az erdélyi székhely és magyar bizalmi férfiak vélekedését, kiadta 1854. június 21-én az erdélyi urbéri pátent, az urbéri vagy majorsági természetű kitisztázása — a majorságiakból némelyek megváltatása, másoknak visszahozatása — a legelő- és erdő-szabályozás, tagosítás, egy az urbéri kárpótlás elvei szerint.

Azonban az 1848-diki törvény azon határozatát, hogy a saját (vagyis urbéri vagy majorsági természetű kitisztázása) feletti urbéri perek nem a rendes, hanem külön felállítandó urbéri bíróságok által történjenek meg, elfogadta. Ezen bíróságok hatáskörébe adta a legelő-eltávolítási és erdő-szabályozási, egy a tagosítási pereket is.

A saját feletti urbéri perekre nézve, melyeket egyes urbéreseknek földesuraik ellen, vagy az utóbbiaknak urbéreseik ellen kellett megindítani és folytatni, bizonyos határidőt tűzött ki, mely alatt meg lehessen kezdeni. Ez később többször meghosszabbított; de a legutolsó határidő is lejárt már, egy, hogy jelenleg új urbéri per, az urbéri vagy majorsági természetű és a megváltatás kérdése feletti egyesek ellen nem indítható.

Az eljárás az osztrák perrendtartás szóbeli perekre kiszabott formáságai szerint szabályozott, de a bíróság kötelességévé tétetett, a dolog tisztázata végett, inquisitorius módon is, és pedig a helyszínen, intézkedni.

eseményei vonulnának el lelkünk szeméi előtt, keblünket szomorú érzés szállja meg, ha rátekinünk azon helyre, hol 1551. deczemb. 17-ken Castaldus osztrák hadvezér intézkedésére Sforcia, Ferrári, Pallavicini s még többek által Martinuzzi szomorú meggyilkoltatása végrehajtott. Több napokig hevert a megosonkított hulla a vár észak-nyugati sáncaiban, míg végre a gyulafejevári papság illő tisztelettel eltemette. E nap emlékére kökoreszt is emeltetett, mely Alvincz délkeleti részében maig is áll, azonban az irat róla, néhány betű kivételével, elmállott.

E komor esemény után az erdélyi fejedelmek közül is többen laktak Alvinczen, s a lezajlott szomorú catastrophot vigább udvari élet váltá fel; magas fejedelmi kegyben részesültek e város birtokosai is, elkezdve Izabella királyi fényű udvarától, le egészen a vig kedélyű Apafing, nem volt Erdélynek fejedelme, ki Alvinczen ne lakott volna; számos iratot közölhetnék a fejedelmek korából az Alvinczen történt eseményekről, fejedelmi vadászatok s lovagjátékokról, mit azonban jelen úttal tér szűke miatt mellőzök, s áttérek más nevezetességek szelölésére.

A fennemlített Martinuzzi-kastélylyal szemben a város északi részében emelkedik fel a szászok által 1258-ban épített goth izlésű templom. E templom Erdély legnagyobb szerű templomai közé sorozható, oldalán két hajója volt, melyeknek most csak nyomai láthatók, ugyszintén az oltár is, mely a reformátusok kezébe jövelele alkalmával a templomból eltávolítottak, s helyébe orgona emeltetett.

A szászokat belőle, s illetőleg Alvinczről 1552-ben Nádasdi Tamás kiűzi s az egész várost birtokába ejti. 1553-ban a szászok folyamodnak az ország rendezéshez s onnan Ferdinándhoz, kérvén Nádasdit Alvinczről kiutasítani s őket „jogosan“ elvezetett javadalmaikba visszahelyezni, de kérelmek nem teljesítetett, s Nádasdi fegyverrel szerzett birtokában megmaradt. Később Nádasdi notáztatván, Alvincz tőle elvételét, s azt Izabella

A legelő- és erdő-kiszakasztási perekre nézve a felperességet (alkalmasint azon célból, hogy a volt földesurak és volt urbéresek közti visszavonásnak ez is egyik gyúanyaga legyen) egy az előbbinél egy évvel tovább tartott határideig a volt földesurak kötelességévé tette, oly módon, hogy ha ez alatt az idő alatt fel nem lépnek, költségeikre az államhatóság felperessége alatt fognak keresztültitelti.

A tagosítási perek megindítását szintugy akarta az urbéri pátens 50-dik §-a csak bizonyos határideig megszorítani, de ezen elv később abban hagyott. Azonban a perelhetési jogot azon feltételhez kötötte, hogy annak vagy azoknak, kik tagosítást kívánnak, azon helység s határa területének legalább kétharmadát kell birni. Ellenkezik ez a 1846-diki erdélyi tagosítási törvényvel, mely szintugy mint a magyarországi azt rendeli, hogy birtokának elktőlunitését bármely birtokos, egy az urbéres közönségnek is fele megkövönhatja.

Mindamellett, hogy az erdélyi urbéri patens már 1854. jun. 21-ken kiadott, az urbéri törvényezékek csak 1858 elején állítottak be.

Felállított Erdélyre és a Partiumra nézve tíz alurbéri törvényezék: Szebenben, Kolozsvárt, Brassóban, Udvarhelyt, Maros-Vásárhelyt, Szász-Városon, Dézsen; Beszterczen és Szilágy-Somlyón. Állottak ezek egy elnökből, három urbéri bíróból, egy törvényezéki segédéből, ki az előbbieket valamelyikének akadályoztatása esetében, helyetteskép bíráskodott, egy officialisból. A szükséges diurnistákat napidíj mellett, egy a szolgálakat a törvényezékek elnöke vette fel. Az ítélethozatalra az elnökkel együtt három bírósági tag kiváztatott.

Az urbéri feltörvényezékek állott egy elnökből, négy tanácsosból, két titoknokból, kik szintugy akadályoztatás esetében helyetteskép bíráskodtak, s egy officialisból. Az ítélethozatalra öt bírósági tag kiváztatott. Szükségbezképest alkalmazhattak napibér mellett diurnisták és két szolga.

A legfelsőbb bíróság Bécsben a gróf Török elnökelete alatti urbéri legfőbb törvényezék volt, mely a magyarországi és erdélyi urbéri perekben végleg ítélt.

Megkezdődven az urbéri perek, a saját felettekben két köz okmány volt, mely eldöntésekre irányadól szolgált, ugymint a fentebb említett 1849-diki urbéri összeírások és az adótábellak.

Ugyanis a bethlenianum adórendszer következtében az urbériföld volt az adó főalapja, következésképp évenként adótábellakba írtak az adózó egyházi nemesek, szabad székhelyek, colonusok és inquilinusok nevei, és a birt szántóföldek vetési köblönként, egy kaszálók termőképessége székerek szénánként és szőlők termése is vedrenként. Felírtak továbbá a curialisták és cselédek nevei, adózott birtok nélkül, fejeik s marháik után fizetett adóikkal.

Mivel azonban ezen adótábellakban is jelesen quantitativa celatio igen sok fordul elő: a magán oklevelekkel és tanukkali bizonyításnak tág mezeje nyílt, melyekben az osztrák perrendtartás minden kifogásai és nehézkes menete alkalmaztattak a felek részéről.

Működtek az erdélyi urbéri törvényezékek, és daczára az osztrák perrendtartás által gördített

1558-ban Nádasdi Annának, Majláth István özvegyének ajándékozta, 1569-ben Zápólya Zsigmond Békés Gáspárnak, és végre 1598-ban Báthori Zsigmond Józseik Istvánnak. Ezen esztendőben szűnt meg Alvincz függő lenni a fejedelmek Alvinczen lakó udvarbíráitól, s Borberek János fellepése következtében alkot magának külön kormányzási rendszert, előbb „kapitány“, később 1667-ben város hadnagya és ductorátus nevezet alatt gyakorló is azt folytonosan egészen 1848-ig.

Alvinczről a Maroson átkelve, a Maros jobb partján érjük Borbereket. E két város századok óta egyesült s jelenleg is egy bíróság alatt áll, lakói közös határt bírnak s a borberek hegyeken fekvő szőlők szintugy az alvinczieké, mint a borberekieké. Mindjárt, hogy e város derekába beérünk, látunk egy kemény kökerítésű templomot, mit építészeti stíljáról ítélve, az alvinczivel egy korúnak mondhatunk, s egy korn is; noha a templom déli oldalán, a földtől mintegy két ölnyre, darván faragott kőbe e felirat áll: „Stephan Toplás Anno 1623.“ Mi ezen iratot csak is a templom javítási évűl vehetjük fel, s annak építési korát az alvinczivel egy időre tesszük, tudva azt, hogy a szászok ugy Borberekbe, mint Alvinczre egyszerre 1247-ben jöttek be. De különben is az építészeti összhang, az egyformaság is bizonyít ezen állítás mellett.

Legyen itt szabad megemlítenem, s többek nevében köszönetet fejeznem ki ev. ref. lelkész t. Tankó József úrnak, hogy e templomot romjából újjá teremtve, azt a buzgó hűveknek s a történeti építészeti tanulmányozóknak, mint régiséget megmentette.

Innen északnak visszamenve, a hegyláb aljában észleljük Apafi pénzverdije romjait a Szathmári- és Kovács-féle helyeken. E tárgyról hosszabban szólni, adatok hiánya miatt, felesleges; csak pusztá szohagyományon építeni pedig nem akarunk, s így követjük azon utat, mely czikkünk

nehézségeknél, szép sikerrel baladtak. Azonban 1861-diki év közepén az akkori rövid alkotmányos kísérletek alatt felsőbb rendelet által eltöröltettek. A megyék egyrésze mind a törvényről, mind azon politikai oknál fogva, hogy a megyei intelligens és vagyonos osztály ne gyanúsítassék választott megyei törvényezékei által a volt urbéresek elleni működéssel, sürgette visszaállításukat. Ezt a királyi főkörmányzók és az akkori udvari kancellaria később terve is vette volt, de mielőtt újra felállíthatta volna, gróf Nádasdy kormányra lépett.

Gróf Nádasdy-kormány kezdetén az 1861-ben megválasztva volt megyei törvényezékek, az osztrák törvényeknek reájuk parancsolása miatt, tömegesen lemondottak. Ő a külföldiek vissza nem hozta, hanem a szebeni Rechts-Academiából kijött és más az osztrák törvényeket hallgatott ifjakból, egyszóval, bár kiből, a kit e célra, mint osztrák bírói vizsgára ajánlkozót, elkaphatott, beállította az erdélyi megyei törvényezékeket, merőben osztrák szervezettel, az osztrák törvények szerinti ítélethozatalra.

De a Bach alatti urbéri törvényezékeket, melyekre az 1848-diki erdélyi törvény tette volt le az alapot, nem állította vissza, hanem első bíróságilag a megyei törvényezékek, másodbíróságilag a kir. tábla, és végbíróságilag az 1863-ban felállított bécsi, jelenleg Kolozsvárt székelő erdélyi legfőbb törvényezéknél hagyta az urbéri pereket is.

Ez óta majd mi sem történik az urbéri ügyekre nézve; halommal állanak a megyei törvényezékek; csupán Küküllőmegyében, odaváló hivatalbeliek nyilatkozata szerint, mintegy 3 ezer van tárgyalatlanul; a kir. táblánál nem szokott restantia maradni; a legfőbb törvényezéknél ismét halommal állnak ellátatlanul. Kévs idővel ez előtt a kir. tábla jegyzőkönyve csupán 14 urbéri pert mutatott, melyben a legfőbb törvényezék 1867-dik év kezdete óta végítéletét oda lejtuttatta.

És a mi kevés az altörvényezékek által akár saját, akár elktőlunités, akár tagosítás közlő tárgyalatik, egy a mi végkép el is döntetik, jó volna sokszor, ha inkább abban hagyatott volna. Az ítéletekben egymással ellenkező elvek, ugyanazon helységi hasonló természetű ügyekre nézve egymással homlokegyenest ellenkező ítéletek, az urbéri patens elveit s azoknak 1858-tól óta már majdnem egy évtized alatt a bíróságok által tett alkalmazását felforgató határozatok keletkeznek.

(Vége következik.)

Ausztria.

Bécsből írják, hogy a birodalmi tanácsban legközelebb fognak előterjesztetni, a bírói osztályra vonatkozó fegyelmi eljárások feletti, valamint az igazságügyi osztálynak a kezelési osztálytól elválasztásról szóló törvényjavaslatokat. Azon hivatalnokok számára, kik 1000 frtnál kevesebb érpénzt kapnak, legközelebb kiadandják a drágasági pótlékokat.

Az itteni porosz követ felvilágosításokat kért a kormánytól a hannoverai menekülteknek kiszolgáltatott útlevelek ügyében, melyek megadatván, kielégítőnek nyilváníttak.

B. Werther, porosz követ visszahívására leg-

foyamában egy nem kis jelentőségű vár megismeretetéséhez vezet.

Sziklaesetek és bomlott kődarabok közt haladunk a Maros jobb partjától mintegy háromnegyed mértföldnyire egy patak mélyedésen folytonosan felfelé, míg egy meredek hegylábhoz érünk. Innen kissé jobbra térve cziheres úton feljutunk az ugynevezett „Zebernyk“ vára romjai alá.

E vár nagyszerű építmény, s a hajdanok erődítményei közt nevezetes helyet foglalt el; belterjedelme mintegy két holdnyi, falai most is oly szilárdok, mikint a hosszú századok romboló foga alig ejthete azokon itt-ott egy pár csorbát. A vár belterjedésének vizsgálásánál megragadja figyelmünket az építészeti módor, mert ugymint az abban levő házak nem téglá- és kőből építvők, hanem magából a természetből vannak faragva; építés itt tulajdonképp csak a vár fala, mely hét láb vastagságával veszi körül a vár keleti részét, míg a nyugati egy 40 öles szikla védi; az északi és déli részekben bástya erődítések és egy hid feletti bejárás nyomai láthatók. Nevezetes még e várban a viztartó, mely mintegy 80 ölnyre van a szikla keblébe bevágva, s nagy mennyiségű vizet foglaltatott magában.

E vár, építése kora óta, mely a kezzeimen levő okmány tanúsítása szerint a 11-dik század első felére esik, az alvincz-borberek nem birtokosságának menhelyét szolgált, s ott minden donatarius nemes embernek most is kimutatható háza volt; míg későbbre az 1515, és 1663-ban kelt vártörvények alapján a zavargós időkben a vidék lakosságát is bizonyos összegű márká fizetés mellett befogadták. E vár belseje három utcára volt felosztva, olyformán, hogy a felső utcának járdája az alsó utca házai fedelén nyult el, s így tovább a harmadik utcáé is; s e szerint a házak boltózzal, mely fölött kavics, vagy gyeppedél terült el; e várom utolsó lakója, illetőleg birtokosa, kitől a „Zebernyk“ nevet is nyerte, 1802-ben költözött be a várból, az enyészés és baglyok fészékének hágyván azt.

Bacsilla Elek.

*) Mutatvány „Alvincz története“ című munkából.

közelebb várható; helyettesül Reusz herceg emlegetettik.

A birodalmi tanács elé terjesztett pótköltségvetés főbb tételei a következők:
Az igazságügyminiszterium szükséglet 9,060,838 ft.
A belügyérőség 16,473,925 „
A vallás- és közoktatási miniszterium költsége:
a) A közp. vezetési költség . . . 187,124 „
b) A vallásügyi költség 1,867,666 „
c) A közoktatási költség 3,194,620 „
Összesen: 30,784,173 ft.

A lajthántúli delegatio budget-választmányára a külügyi budgetre vonatkozó végleges jelentést megállapította, s abban a veres könyv következő passzusát vette be: „Ausztria consolidálásához és felülüléséhez béke szükséges; a veres könyv ki-mutatja ennél fogva, hogy a jelenlegi külügyminiszter az állam ezen szükségét felismerte, s azt épp oly mély belátással, mint méltósággal képviselte.”

KÜLFÖLD.

KELETI DOLGOK. Az Alsó-Dunáról nyugtalanító hírek érkeznek; úgy látszik, meg vannak győződve, hogy Károly fejedelem párisi és bécsi ügynökeinek minden tagadásai dacára, egy búron pendül Oroszországgal.

A „Courrier Français” írja: A keleti kérdés új phasisba lépett, görög önkéntesekkel szaporodott román bandák benyomultak a porta területére. A török kormány előterjesztéseket tett, értesítve a román cabinetet, miszerint ha a betörést nem képes meggátolni, önmaga fog arról gondoskodni és csapatokat küld Romániába. — Az angol állam-ferfiak igen válságosnak tekintik a helyzetet.

OLASZORSZÁG. Flórenczéből írják a „Triest. Ztg.”-nak, hogy Menabrea tábornok a római és a nápolyi bourbonista igazgatások alkalmából komoly és méltóságos hangon tartott jegyzéket intézett a francia kabinethez, melyben figyelmeztetve a ves-szélekre, melyek az olasz egység művét, melynek létrejöttében Franciaországnak oly kitűnő része van, fenyegetik. Kéri a francia kabinetet, miként tegye meg a szükséges lépéseket, hogy ez tüzelmek végüket érjék.

Menabrea gróf a jegyzékben kifejti, miként a Rómában szőtt eme eselszövények nemcsak Olaszország, hanem egyszersmind Napoleon dynastiája ellen irányozták, s a Bourbonok általános vissza-helyezését célozzák, mit a francia legitimistáknak ez összeesküvésbeni kitűnő részvétele is tanúsít, valamint hogy az olasz kormány bizonyítékokkal bír arra nézve, miként a tervezett dél-olaszországi ellenforradalom szoros összefüggésben áll ama forradalmi összeesküvéssel, mely Napoleon császár megbuktatását szándékozza, s melynek számai a francia kormány kezében lévén, ez könnyen meggyőződhetünk az olasz kormány állításainak valódi-ságáról. Azon sajátzerű helyzet, melyet Olaszor-szág jelenleg úgy a francia, mint a pápai kor-mánnyal szemben elfoglal, gátolják, hogy a pápai kormányt a bourbonista összeesküvésnek nyújtott támogatásért számadásra vonja, s ezért legjobbnak tartja, hogy a francia kormányhoz forduljon, mely-nek érdekei szintén kockán állanak, s ezt arra szólítja fel, miként erélyesen lépjen föl II. Ferencz tüzelmei ellen, s hogy ennek Rómából távozását kívánja.

Mint bíteles forrásból jelentik, a francia kor-mány már azelőtt készségét nyilvánította volna a pápai kormányhoz előterjesztést intézni, II. Ferencz magatartását illetőleg, — valamint római követét, Sartiges grófot, oda utasítani, hogy adja értésére a pápai kormánynak, miként az exkirálynak Ró-mából való eltávazása, a jelen pillanatban inkább mint valaha, kívánatos lenne.

Angol lapok az osztrák vörös-könyvről. Az osztrák vörös-könyvhez hozzá szól az angol sajtó is. A „Times” úgy látja, hogy Ausztria külviszonylatai az 1866-ki év eseményei által lényegileg tisztultak, hogy állása kifelé javult és erősödött. A vörös-könyv expozéjából az tűnik ki, hogy Ausztria végre belátja hivatását, hogy kezdje a „helyét megtalálni”, és hogy az osztrák kormány az új viszonyokat méltányolja és elfogadja. A be-vezetés különböző fejezeteihez sorban hozzá szólva, azt constatálja a „Times”, hogy Ausztria a luxem-burgi kérdésben a legnagyobb semlegességet és békeszeretetet tanúsította, és hogy a béke fentartása kiválólag Ausztria érdeme. Még nagyobb ömegtá-gadást és engesztelékenységet tanúsított Ausztria a római kérdésben, és azon tanácsot adja az osztrák kormánynak, hogy jövőre épp oly kevéssé törőd-jék az olasz ügyekkel, mint a némettel. Ausztria helye Keleten van kijelölve. Mint Törökország közvetlen szomszédja, leginkább van érdekelve an-nak sorsa iránt. Valamint a portát, egy az osztrák monarchiát is a panszlavismus fenyegeti és Ausztria Törökországnak természetes protectora úgy az egyenes támadások ellen, valamint az idegen hatalmaktól eredő fordulatok ellen is. Magyaror-szággal szövetségbe könnyű lesz a bécsi kabinet-nek azon felig civilisált törzsek felett az uralmat fenntartani, melyek Törökország határára laknak és a porta létét inkább fenyegetik, mint bármely maritim hatalom. Megelégedéssel constatálja a „Times” a vörös-könyvből, hogy a bécsi kormány

már tett lépéseket, hogy a moldvai és szerbiai mozgalmaknak határt vessen. Végezetül azt mondja e lap: Minden arra mutat, hogy azon országokban mutatkozó zavarok alkalmából Ausztriának fel kel-lend használnia befolyását. Ha más ellenségek nem állnának ki a sikra, Ausztriának és Törökorszá-gnak nem lenne nehéz a szerbek és románok közt a rendet helyreállítani. De ezen zavargó népek északi szövetségese ellenében Ausztriának segély-hatalmakra van szüksége, és ezeket leghamarább még egykori szövetségistárai közt találhatni meg Németországban. Ha Ausztria szabadon választott politikáját követni akarja, mely nem engedékeny Franciaország irányában és nem versenyez Porosz-orsszággal, akkor képes lesz Keleten az európai béke érdekében a legaldásosabb befolyást kifejteni.

OROSZ-LENGYEL ÜGYEK. A sz.-pétervári felhivatalos lapok végre egész erélyvel lépnek fel a panszlavistikus párt törekvései ellen, s tagadják az orosz kormány közösségét, ezen esztelen eljá-rással szemben. A sz.-pétervári cabinet ezen for-dulata éppen oly időben történt, midőn az egész művelt Nyugat-Európa el akart fordulni oly nem-zettől, mely a polgáriasság helyébe a barbarismust kívánta Európába hozni. Oroszországnak jó lesz egyszer mindenkorra meggondolnia, hogy a kisebb szláv népek, kik most annyira iparkodnak orosz uralom alá jutni, — később valószínűleg ugyan-annyi ellenséget fognak képezni országában s Len-gyelországgal egyetemben folytonos zavarok okozói fognak lenni.

Az orosz kormánytól igaz, hogy nem lehet eltagadni, hogy szabadelvű reformokat kíván léte-síteni, — de ő ezen útjában csak lassan óvakodva hatolhat előre; mert különben könnyen megtörtén-hetlik, hogy vagy a birodalom bomlik szét, mely-nek egyes részeit csak az absolutismus tartja ösz-sze, vagy a régi udvari forradalmak jöhetnének ismét dívatba.

Ha a sz.-pétervári lapok azt mondják, hogy Dél-Lengyelországban s Krimában nem történnek csapat-összpontosítások, úgy az áttatás, mert a hely-őrségek száma jelenben még egyszer oly nagy mint volt azelőtt.

Azon hírek, melyek szerint Lengyelországban rendszerváltoztatást várnak — miként a „Dz. Pozn.” írja — napról-napra szaporodnak, főleg miután íga-zolva van, hogy Wielopolski, Ostrowski és Zamoyski grófok Szentpétervárra hivattak. Azon-ban mindezen hírek nagyon határozatlanok még, sőt mindedig a főlebb nevezett egyének sincsenek magukkal tisztában az iránt; mi végből hivattak Szentpétervárra. Varsóban a legutóbbi napok alatt azon hír merült fel, miszerint Lengyelországi hely-tartójává Branicki Konstantin gróf fog kinevezet-ni.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Elnapolt országgyűlésünk, mint Pestről távirják, f. hó 26-án kezdi meg ismét mű-ködését.

— A gazdasági-egylet mult szombaton tartá meg érdekes közgyűlést alelnök b. Huszár Sándor előllése alatt, ki az ülést tartalomdús, szak-avatott beszéddel nyitá meg, mire a közmegele-géssel fogadott titkári jelentés s a pénztár állásá-ról tudósítás következett. Titkárnak Timár Ká-roly választott meg Nagy Sándor ellenében; a többi jelölt visszalépett volt. A választmányba Gyarmathy Miklós és Dávid Antal, tiszt. tagokká pedig Ocsvai Ferencz, Vajna Sándor és Vályi Elek vá-lasztattak meg. Több fontos tárgy is merült fel, melyeknek elintézése a választmányra bízott. Meg kell még említenünk, hogy a gyűlés t. id. Hintz György indítványára jegyzőkönyvileg fejezte ki mely sajnálatát azon fájdalmas esemény felett, mely tisztelt elnökét, gróf Mikó Imre ő nmlgát, elnöki széke elfoglalásától visszatartotta; s határozatba ment e részvénytálatkozatot ő excljának írásban vinni meg.

— Tegnap 10 órakor nyílt meg muzeum-egyletünk évi nagy-gyűlése muzeumi alelnök dr. Szabó József elnöklété alatt, ki a gyűlést igen je-le-es beszéddel nyitotta meg. Utána a hivatalnokok, u. m. a választmányi jegyző, pénztárnok, igazgató, éremtárnok és könyvtárnok tartották évi számadó jelentéseiket. Aztán bizottságok lőnek kinevezve a pénztár, természetiek tára s könyvtár megvizsgálá-sára. Végül a választmányi tagok közé 4 régi tag kihagyásával minden évben választani kellő 4 új tag s a lemondott muzeumi gazda helyébe új gaz-dának választására került a sor. Megválasztattak választmányi tagoknak Szász Domokos, dr. Fischer Lajos, Mosel Antal, Kovácsi Antal, gazdának Nagy Leopold. Közönség, fájdalom, délelőtti kevés szá-mal volt, de annál több gyűlt össze délután 5 órára, határozott tudományos felolvasásra, midőn is muzeumi könyvtárnok Szabó Károly tartott gyakor-lott tollal s meleg érzéssel irt emlék-beszédet volt lelváltárnoki igazgató néhai Mike Sándor felett. A közönség feszült figyelemmel hallgatta végig a győ-nyörű beszédet, s végül lelkesen megjelenezte de-rék íróját s kedves felolvasóját.

— A szász comes, Schmidt Konrád, pesti távirat szerint, nyugalmaztatott, helyébe a törvény-hozás intézkedéséig Conrád Mór neveztetett ki.

— A p.-szabeni követválasztás, mint mult számunkban még említett, f. hó 13-án fejez-tetett be. — Kapp Gusztáv 420, az ifjú százados

jelöltje: dr. Lindner 249, b. Konradseim Vilmos pedig 191 szavazatot nyert. Ezeken kívül még több jelölte is oszolva a szavazat. Általános többséget egyik sem nyert, s így a két első között új vá-lasztásnak kell határozni.

— N.-Enyeden a 11-dik zászlóalj hős ez-redese, Alsó-fehérmegyei lelkos főbírája, Inezédi Samu kezdeményezése folytán az aradi vértanúk emlékszoira felépítésére f. hó 8-án fényes tánc-zigalomban rendeztetett, melynek tisztja jövedelme 179 forintot tesz.

— Hunyadmegye új főispánja, Barsai László, székelt e hó 2-án foglalta el, midőn azon megye fiatalága s Déva városa részéről fáklás-zenével tiszteltetett meg. — Nevezté megye e hó 25-kén tartandja bizottmányi gyűlését.

— A színház javára közelebből ren-de-zett előadás tisztja jövedelme, az „Unio” szerint, 213 ft 26 kr., mihez kir. biztos ő nmlga, a pá-boly díján felül, 96 ft 85 krral járult.

— Ő Felsége a lajthántúli alsóbb hivatal-nokok részére 500,000 ft drágasági pótlékot utal-ványozott, megtagyván, hogy a családapokra kü-lönös gond fordítottassék. — Mint halljuk, az erd. kormánysszék kevesebb fizetéssel ellátott hivatalno-kai is hasonló pótlékban fognak részesülni. — Min-denestre méltányosabb, s kevesebb visszatetszé-sel találkozó eljárás az úgy is alig tengődő kisebb hivatalnokok sorsán enyhíteni, mint óriási nyugdi-jakkal jutalmazni olyanokat, kik szívvel lélekkel buzgolkodtak volt a Reichsinheit megtestesítése körül.

— Gróf Neiperg altábornagyot, egy leg-újabb távirat szerint, Pozsonyból Brünbe tették át. A közte és a pozsonyi honvédegylet elnöke közt felmerült párbaj-kérdés, legújabb hírszerint, barát-ságos megoldásra talált.

— A bécsi egyetemen katonai ismere-tekre oktató előadásokat nyitottak meg a tanulók számára. — gyűtűs és vonesövtű ágyus világban követendő példa.

— Brassóban egy dühös eb több kutyát s egy kocsist is összemarcangolván, a communi-tás e szomorú incidensből elhatározta a kutya-adó behozatalát, melyből a bejött pénz a szegények fűlösgelésére fordítottatik.

— Többször ismétlődő földingást érzett f. hó 4-kén éjjel Tokaj és vidéke.

— Folyó hó 13-án tartott az első rendes álarczos bál, mely a színházi és növegyeti ilyenmű bálók által lévén megelőzve gyengéden ütött ki, an-nál fényesebben sikerült a szombaton folyó hó 15-kén tartott játékonczelnő tánczigalma a keres-keelmi ifjuságnak, mely egy a terem fényes díszítése, mint a társadalom minden osztályából megjelent közbünsége által kétszertelent is farsangi idény legkedélyesebb mulatsága volt, melyen egész kivilágos-kiviradtig fesztelen jó kedvvel mulatoz-tak. A bál bázisszonyának hatáskörét Zeyk Dá-niellné b. Bánffy Cecille töltötte be, oly kedves mo-dorban, melylyel mindenkinek kellemessé tette ezen szép társasági mulatságot.

— Szörnyűséges gyilkosságokról tud beszélni egy tudósító. Ő Buda és Ürm között van egy kis ház; ebben a kis házban lakik már régibb idő óta egy útkapará egyetlen leányával. Az útkaparót lelkiismeret furdalásai a minap győ-násra készítették; ez alkalommal megvallotta, hogy tíz év alatt összesen tizenhat embert gyilkolt meg és rabolta el tőlük értékeiket. A megyei hatóság vizsgálatot rendelt, mely alkalommal 7 holttestre bukkantak; a lány utbaigazítása után az ürömi sáncz-árokban még kilence holttestet találtak elte-metve. A gyilkos lányával együtt fogva van. A dolog kissé középkorias rémesen hangzik. Elválík, mi igaz belőle.

Nemzeti színház.

Pénteken, febr. 14-kén a színházi alap ja-vára, miként várni lehetett, telt színház előtt ada-tott Éjszaki Károlynak „Az utolsó lengyel követ Budán” című udvari vigjátéka. A színházi esemé-nyek nyilvántartására lapunkban adott tér kimért-sége nem engedi meg, hogy ezen színházi (legalább nálunk) ujdonságnak tüzetesebb ismertetésbe bocsát-kozzunk; annyit azonban mondhatunk, hogy e da-rab által nem találtuk igazolva sem jó hírét, mely megelőzte, sem kielégítve a várakozást, melyet en-nek következtében hozzá kötünk. Van ugyan e da-rabban némely sikerült jelenetelés, némely jó ízl s összevágó elménczés, némely bohózosat félreír-tés, mely jobb előadással — minőben írt részestül — nem tévesztene hatását, hanem emelkedettebb irányzatot hiába kerestünk. A darab kiválóbb sze-repét „Prazlaw lengyel követet” Egressi sikerült-ten adta, a nyers, szilaj katonából egyszerre fon-tos diplomatikai térre léptetett egyének jellemét, s az udvari szinlés és finomságban magát ahogy betalálni nem tudó nyers ösztintességét mind végig következetesen és jól jellegzé, hanem hogy az ak-kortájt tekintélyes Lengyelország, az Európában első birodalmat alkotó Magyarországra királynét kikérni ily követet küldhessen, azt a történel-mi lehetőségek közé alig lehet felvennünk. Azon-ban mivel éppen ebben van a darab comicu-ma, s az írástudatlan s finomabb társas modorhoz szokatlannak botlására van a darab érdeke és sny-pontja fektetve, tehát ezt elnézve is, nem értjük,

hogy miért kellett némely udvarnoknak a követ nyersségét és bárdolatlanságát utánózni. Ez már nem a szerző hibája, hanem a szereplőké, kik Nagy Lajosnak műveltségben akkor tájt pártatlan udvarát korcsmai féktelenkedők tanyájává változ-tatták át, s Forgács udvarmester szerepében Ba-logh túlkialbálta a durva lengyel követet, s szere-pét akként adta, mintha egy pusztai betyár kellett volna személyesíteni; nem sokkal viselte magát il-domosabban Gara uram (Ujházy), a kegyelt nádor is. Az özvegy királyné szerepét is szerettük volna az arra hivatott Szépné kezei közt, hanem a kö-vet fegyvernőke, az árvaegyei mindenképpen ma-gyart szenvedő volt Albisban jó személyesítőre ta-tált, mert ő nemcsak helyesen találta el az árva-megyei tájbesszédet, vagy inkább magyarul beszélő tótót, hanem mindvégig oly ügyes és talpraesett comicummal vitte szerepét. Drágus a „csaplóros,” Prielle „Palóczy” szerepében helyén voltak. A szin-házi-alap javára ez előadás 329 forint 11 krt jöve-delmezett; ennyire azáltal emelkedett, hogy nagy-lektű krr. biztosunk, gr. Péchy ő nmlga, páholyát 100 forint fizette.

Szombaton, febr. 15-kén: Supének „Tiz leány és egy férj sem” című operetteje, „Kakas-fit” mos; is Szombati adta szokott ügyességgel és a szükséges élénkséggel „Agamennos Parist” Prielle helyett Reszler elég igyekezettel, de nagyon he-vésé zengzets hanggal „Siddit” ez alkalommal Pappné adta az ő szokott kedvességével és kecs-teljes élénkséggel. A leányok műkedvelői előadá-sán érdemelt tapstot arattak: Gerecsné, Reszlerné és Miskovics Irma szép éneklükkel. Albis Anna szavalatával, Vray Emma kedvén szépen lejtett spa-nyol tánczával. Ezen színházi idény alatt az ope-rettek voltak a legstikerültebbek, s azok rendsze-rint telt házakat is hoztak egybe, hanem jó lenne e téren is valami ujdonságot felmutatni, mert a re-pertoir eddigi operettei jó renden el vannak már koptatva, s hogy azok gyéren látogattatnak, oka túléltésükben keresendő.

Laubenak „Bengáliai helytartó” című négy szakaszra osztott legújabb vigjátéka vasárnap, e hó 16-kán került színpadra, ugyanazon napon, mi-dőn Pesten, s hogy az ily ujdonsági eseményeket közönségünk is élvezni tudja, s hogy az ily figye-lem mindég kifizeti magát, annak szolgáljon tanu-ságául a zsúfolt színház. A darab egyike, a szin-irodalom becsebb s azért ritka gyöngyeinek egyike azon szellemi remekeknek, mely mind végig éber érdekeltségben tartja a nézőt. E jeles darabnak előadása oly sikerült vala, minőt ritkán élvezhet-tünk. Kétszertelent még többször is fog színpa-ke-rülni, s azért annak tüzetesebb ismertetésbe ezuttal nem ereszkedve, kiemeljük a szereplők közt leg-első helyen Drágust, ki „Lord Chatbam” szerepé-ben nagy műtertellemmel alakított, ki kell emelnünk Szépnét, ki „Miss Junia” szerepében az ő megszo-kott elegantiájával és nemes ilhétségével játszott. Ki kell emelnünk Priellet, ki „Sir Francis” sze-repében tökéletesen betöltte helyét, s meg kell főként díesérnünk Bercsényit, ki „Waterfordot” az oktondi és értelem-szegény lordot sok természetes comi-cummal személyesíté, elannyira, hogy ily jól és ennyi könnyűséggel ötöt alakítani nem láttuk; Uj-házi is itt-ott betöltötte helyét, s kellő erélylyel ját-szott, noha úgy látszott, szerepére nem volt eléggé elkészülve.

Hivatalos értesítések kivonata.

Árverések. Hunyadmegyében M. Némethi-ben Bodí József fekvői márcz. 18, apr. 20. — Tor-dőn Szász Ferencz háza május 14, jun. 14. — Kü-tüllőmegyében Dézsalfván gróf Tboldalagi Viktor fekvői apr. 3, május 19. — Kolozsmegyében Sz-Fenesen Ispán Vaszi fekvői márcz. 23, apr. 23. — Kolozsvártt Diezi Pál csüdtőmegéhez tartozó kül-közép tizedi ház apr. 7, május 12. — S.-Szt. Györ-gyön Veress Sámuel fekvői márcz. 28, apr. 26.

KÖZGAZDASÁG.

Kimutatás

a tordai kisegítő-pénztáregylet forgalmáról az 1866. évi oct. 1-ső napjától az 1867-ik évi decz. végéig, azaz: egy év és három hónapról.

Bevételek:

170 részvényes tag 213 részvény után	
5 forintjával	1065 ft — kr.
Rendes és rendkívüli betétel	13,035 ft 94 kr.
Könyvdíjakban bejött	172 ft — kr.
Az alapítótárog által előleg	551 ft — kr.
Kamatban	468 ft 24 kr.
Kezelési illetékek	157 ft 35 kr.
Váltó díjakban	6 ft 84 kr.
Bélyegdíjakban	32 ft 60 kr.
164 tag által visszafizetett kölcsön	20,086 ft — kr.

Bevételek összege . 35,574 ft 97 kr.

Kiadás:

228 váltó mellett kölcsön	31,611 ft — kr.
Összes kezelési kiadás	140 ft 90 kr.
Bélyegke	33 ft 75 kr.
Butor, nyomtatvány és építkezésre 590 ft 68 kr.	
Betét visszafizetés	3004 ft 10 kr.
Pénztári maradék	194 ft 54 kr.

Kiadások összege . 35,574 ft 97 kr.

Üzlet eredmény az 1866. évi oct. 1-én
1867. évi decz. 31-ig.

Bevétel:

Könyvdíjakban	172 frt — kr.
35,380 frt 43 kr forgalom után	
kamatban	468 frt 24 kr.
Az alapítótól előleg	551 frt — kr.
Kezelési illeték	157 frt 35 kr.
Váltódíj	6 frt 84 kr.
Bélyegdíj	32 frt 60 kr.

Összesen	1388 frt 3 kr.
Ebből levonva a tagok javára	
kamatokat	326 frt 40 kr.
Marad bevétel	1061 frt 63 kr.

Kiadás:

Kezelési költségekre	140 frt 90 kr.
Bélyegekre	33 frt 75 kr.
Butor, nyomtatv. és egyéb építk.	590 frt 68 kr.
Tartalék tőke részére	296 frt 30 kr.
Összesen	1061 frt 63 kr.

Mérlegrovat.

Tartozik:

170 tagnak követelése	11,423 frt 24 kr.
Tartalék tőke követelése	296 frt 30 kr.
Butor, nyomtatvány és építkezés	
értéke	590 frt 68 kr.
Összesen	12,310 frt 22 kr.

Követel:

64 váltó értéke	11,525 frt — kr.
Pénztárban levő készpénzért	194 frt 54 kr.
Butor, nyomtatván és építkezés	
értéke	590 frt 68 kr.

Összesen 12,310 frt 22 kr.

Torda, január 26-án, 1868.

Wolf Gábor, Májai István,
igazgató, könyvvezető.

Harmath Kristóf, pénztárnok.

Az egyet fennebbi üzleteredménye alól vizsgálat-biztosok által az ügyviteli- és számla-könyveknek pontos átvizsgálása után ezennel hitelesítették és a valósággal teljesen megegyezőknek nyilvánították. Péterfi János, Bláha József, Ámberbői József, Bornemisza József, Érsek Gergely, Subutz Mihály az egyetli közgyűlés által kinevezett biztosok.

Magyar-Bénye, 1868. január hó.

Minő előnyök nyújt, mily mérvben hasznos, mennyire emeli egyesek s egész nemzetek vagyosodását a tagosítás, azt jeles kézi könyvekben, szak- és nem szaklapokban, az érdeklődők terjedelmesen olvasandókat.

Ez előnyök valahára — kilencz évi hosszas perlekedés és tagosítási vajadás után — M. Bénye községének is részébe jutottak.

Mennyi tő és mocsár, hány siktér és emelkedett hely, mennyi halom és domb, hány hegy és völgy meteti át a közel haterzer hold teriméjű bényei határt?! S ennyi változatosságban mily kü-

lönöző a termő réteg?! S a kiosztás minő nehézségekkel van összekötve, hogy egyik vagy másik birtokos meg ne rövidítettessék?!

Mindezeket nem ezélem részletezni; de az illető nagyobb és kisebb birtokosok nevében és felszólítására is, kellemes kötetemnek tartom, Lázár Farkas mérnök úrnak: előismerést, közönetet nyilvánítni, az annyi nehézséggel összekötött magyar-bényei tagosítást tanusított, nemcsak mérnöki tapintatos s szigorú szakavatottsággal végrehajtott, az általános megelégedést előidéző kiszakításért; de egyszersmind a végrehajtás fogantatbavételéig tett, sokoldalú s szakmájához nem tartozó áldozatkész fáradozalmait is.

Bede Mózes.

— B. Hunyad piaci árjegyzéke febr. 11-én 1868. a következő: ausztriai mérő. Tiszta búza első rendű 4 frt 90 kr, második rendű 4 frt 80 kr; elegybúza első rendű 3 frt 90 kr, második rendű 3 frt 80 kr; rozs első rendű 3 frt 30 kr, második rendű 2 frt 20 kr, harmadrendű vám rozs 3 frt — kr; árpa 1 frt — kr; tengeri első rendű 2 frt 40 kr, második rendű 2 frt 30 kr; zab első rendű 1 frt 50 kr, második rendű 1 frt 30 kr; alakor 1 frt 20 kr; paszuly 4 frt 50 kr; lencse 3 frt 50 kr; borsó 3 frt — kr; pityóka 95 kr; — alma 3 frt 50 kr; — marhabús fontja 15 kr; — sertésbús 20 kr; — 6-szalonna 48 kr, új szalonna 40 kr; egy kupa zsir háznál 1 frt 20 kr; hájzsir piaci 1 frt 10 kr; egy iteze 6-bór 20 kr, új-bór 14 kr, pálinka itezje 24 kr; — öntött gyertya ordinare 40 kr, takaréki 42 kr.

— Nagy-Váradon február 11-én tartott betivárasón következő árak jegyeztettek: Tiszta-búza 1-ső osztályu 5 frt 60 kr, 2-od oszt. 5 frt — kr, 3 ad oszt. 4 frt 60 kr; kétszeres búza 1-ső oszt. 4 frt 50 kr, 2-od oszt. 4 frt 40 kr, 3-ad oszt. 4 frt 20 kr; rozs: 1-ső rendű 4 forint — kr, 2-od rendű 3 forint 80 kr, 3-ad rendű 3 forint 60 kr; árpa 1-ső rendű 2 forint 20 kr, 2-dik rendű 2 forint 10 kr, 3-dik rendű 2 frt — kr; zab 1-ső rendű 1 forint 70 kr, 2-ik rendű 1 forint 60 kr, 3-ik rendű 1 frt 50 kr; tengeri 1-ső rendű 2 frt 80 kr, 2-ik rendű új 2 frt 70 kr, 3-ik rendű új 2 frt 60 kr; borsó 5 frt — kr; lencse 5 frt — kr; bab 4 frt 60 kr; köleskása 5 frt — kr; burgonya 2 frt 60 kr; 1 mázsa lángliszt 12 frt — kr, zsemleliszt 10 frt — kr, fehér kenyérliszt 8 frt — kr, barna kenyérliszt 7 frt 50 kr; 1 fuvar széna 2 frt 80 kr, szalma 1 frt 40 kr, szalonna 34 frt, 12 font zsupszalma 7 kr, 3 font alomszalma 3 kr; 1 öl (6 láb) tűzi búkka 15 frt, tűlgyta 14 frt, cserfa 17 frt, 1 font marhabús 18 kr, öntött gyertya 44 kr, lámpaolaj 38 kr, ó bor itezje 20 kr, új-bór 14 kr, pálinka 18 kr, szilvapálinka 44 kr. Szesz itezje 20 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Febr. 17-én: 5% Metaliques 100 frt 57.30. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 66. — Kamat 58.60. 1860. Kölcsön 82.80. Bankrészevény 710. Hiteletintézet részvény 200 frt 193. — London 10 ft st. 100 frt 23 1/4. Ezüst 115.50. Cs. királyi arany 5.60.

Február 11-n: Földterhementesi kötvény Magyarországi 71.25 Erdélyi 66. —

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

HIVATALOS.

Sz. 205. 1868.

(42)

(1—1)

Árlejtési hirdetmény.

Folyó 1868-ik év márczius hava 5-ik napján délelőtt 10 órakor a tanácsai teremben Tordavárossa kiváltságára szükségeltető 180 közönséges, és 10 kerek égettű lámpák beszerzése, és felállítására közárlejtés útján, a legutányosabb vállalkozónak ki fog adatni

180 lámpa felkialtási ára a 10 frt	1800 frt
180 kerek égettű (argentis) lámpa felkialtási ára a 10 frt	100 frt
190 darab 1/2, 1° 4' o. b. 1° 1'-ra, négy oldalt símára kifaragott tölgyfa cölöp, a melyre a lámpák felállítandók, elhelyezéssel etc. a 2 frt	380 frt
Összesen:	2280 frt.

Minden vállalkozni kívánó, a ki a fentebbi összeg 10 p. vádiutalmat leteszi, az árlejtéshez hozzá szólva árlejtéshet. Írásbeli ajánlat (Offer) az árlejtés előtt elfogadtatik.

A legutányosabban vállalkozóra, a válatat leveretik, mi által az, vállalkozónak esmertetik el.

Az árlejtési feltételek a tanácsai irodában a rendes hivatali órákban bár mikor megtekinthetők.

Nemes Tordaváros Tanácsától.

Torda, 1868 február 10 kén.

Sz. 482 1868.

Haszonbéri hirdetmény.

Kolozsvár sz. kir. város közönsége majorsági tulajdonát képező következő birtokok, n. m.: 1) a tarcsai praediumban ugynevezett udvarház az ottani koresma és gazdasági épületekkel, ezekhez tartozó szántó-, kaszáló- és legelővel fekvésegekkel és két szellérakkal, egy a régi koresmatelek s egy kerített gyümölcsösökkel, s Apahida helységében egy terjedelmes pusztá telekkel folyó 1868. évi martius 1-től kezdődő és

2) az ugynevezett kistarcasai legelő, ahoz tartozó két réttel, pásztori lakkkal s itató kuttal-olyó év april 24-től kezdődő a városi t. képviselő 6—868 közs. számú végzése folytán, külön 6 hat egymásután következő évekre haszonbérbe adandók lévén: nevezett haszonbéri tárgyak bérbe adására nézt, a nyilvános árverezés folyó évi február 20-án délelőtti 9 órakor, tanácsbáznál, emeleten, a 4-ik számú gyűlésteremben fog megkezdetni és szabályszerűen folytatva, bevégezettetni.

Mely árverezésre a bérvágyók oly figyelmeztetéssel hívatnak föl, miszerint az első pont alatti tárgyak 303 osztr. forint, a második pont alatti tárgyak 1160 osztr. forint jelenlegi évi bérmeenyiségeik, mint leendő felkialtási árakhoz képest, 10 sz. zalék bántapénzzel és biztosítás képességi hiteles bizonyítványokkal ellátva szíveskedjenek irt helyen és időben megjelenni a hatóságilag kirendelt árverező bizottmány előtt.

A szerződési feltételek felől értesülhetni tanácsbáznál, emeleten, 9-dik számú irodában, naponta a hivatalos órákban, az árverezés napján pedig, annak megkezdése előtt fel is olvastatandának.

Sz. kir. Kolozsvár város közigazgatási tanácsának 1868 dik év február 10-ikén tartott üléséből.

Kiadta:

Lugosi István,

jegyző.

NEM HIVATALOS

(33)

Előfizetési felhívás és értesítés

(3—5)

„Lovassy László pöre, elíteltetése és fogsága“

ezimű korrajz ügyében.

A „Magyar Polgár“ f. évi első számának „tárca“ rovatában megkezdtem közlését a „Lovassy László pörének“, melyet az eddig birtokomban levő adatok nyomán irtam meg. Alig jelent meg azonban egy ivnyi tartalom, midőn egy somogy-megyei köztisztviselőben álló hazánkban éppen oly váratlan mint kedves meglepetésemre, szintén a pörre vonatkozó, végtelenül nagy becslő adat gyűjtőményét rendelkezésem alá bocsátá. E gyűjtőmény hazai történetünkre nézve annyi fontos s ez ideig ismeretlen okmányt tartalmaz, hogy minden habozás nélkül megszüntettem korrajzom közlését, s a legkésebb örömmel újból hozzá kezdék e fontos politikai pör megírásához, most már új adataimat is felhasználva.

A véletlen szerencse még tovább is kedvezett.

A napokban e lapok egyik köztisztviselőben álló munkatársa örvendeztetett meg ismét egy csomó okmánynyal, mely most már adatgyűjtőményemet — alig élek merész kifejezéssel, ha azt mondom, hogy — teljesen kiegészíti, s hű történetét adhatom:

a) „Az ifjak társulata“ — nak, melynek több tagját a kormány, mint felség-sértőket fogatott el, s köztőlük Lovassy Lászlót is.

b) B. Wessely Miklós pörbe fogatását, mely ez események szoros kapcsolatában történt.

c) Kossuth Lajos elfogatása, pörbe idézése és fogságát.

A Kossuth föllépte politikai pályájára fontos eseményeket vont maga után, erőszakos elfogatásával pedig oly epoca állott be Magyarországon, mely a nemzet új életre ébredését idézte elő, s az 1848-diki eseményekben culminált. E pör legérdekesebb részletei közé tartozik a Kossuth Lajos vallatása fogsága közben, s azon nagyszerű védbeszéd, melyek egyenként a legragyogóbb lapjai lesznek a magyar historiának.

Ez adatok legnagyobb része ezuttal került legelőször az olvasó közönség elé, kisérvé Kossuth Lajos eredeti naplójegyzeteivel 1837-dik évből.

Az elmondottak után meg vagyok győződve, elnézéssel lesznek e lapok olvasói, hogy megszakítam korrajzomat, melyet újból dolgozva, e hó folytán ismét megkezdettünk azon törekvéssel, hogy megszakítás nélkül közölhessem.

K. Papp Miklós.

Nyomatott az ev. ref. fűtanoda betűjével (Bel-farkasutca 74. sz.)

Azon érdek, melyet több oldalról tanusítottak e korrajz iránt, arra ösztönzi a kiadó-hivatalt, hogy az eddignél több példányban nyomassa a „Magyar Polgár“-t, s új előfizetési felhívást hirdessen.

Február — márcziusi folyamára	2 frt.
Február — júniusra	5 frt.
Február — decemberre	11 frt.

Február elsejétől teljes számu példányokkal szolgálhatunk.

A „Magyar Polgár“ kiadóhivatala.

(16)
1868.
(3—*)

Valódi MOLL SEIDLITZ-PORA

mely a párisi műkiállításán arany-érmét nyert.

Középpontú raktára a „Gólyához“ címzett gyógyszerár Bécsben, és egyedül az alább megnevezett raktárakban kapható.

Figyelmeztetés. Miután tapasztaltam, hogy az ugynevezett Seidlitz-por használati utmutatásokkal áruhatnak, melyek szóról szóra az enyim szerint utánozva, a közönség csalódására, még saját név-aláírást is viselik, s ily módon azok külsőjeiről ítélve saját gyártmányaimmal könnyen felcserélhetők lévén, bátor vagyok azért ezen hamisítások ellenébe óvástul mindenkit azon megfigyészéssel figyelmeztetni, miszerint az ilyenmő szerekek megkülönböztetése végett, „az általam készített Seidlitz-por minden katulyája és minden egyes adag papir-burkolata hivatalos őrizmény alatti saját véd-íparjeggyemmel van ellátva.“

Ára egy bépecsételt eredeti skatulyának 1 ft 25 kr. oszt. ért.

Használati utasítással minden nyelven.

E porok számtalan, rendkívüli esetben bebizonyult gyógyhatásuknál fogva minden eddigelő ismert házi gyógyszernek közt bizonynyára a legelső helyre méltatandók. A császari nagy birodalom minden részéből hozzánk beáramló több ezernyi halálrair részletes biz. nyilványul szolgál, hogy azok rögzött dugulás, emésztetlenség és gyomorégés, továbbá görcsök, vesebettség, ideghaj, szivdobogás, ideges fofajás, vertorlódás, köszvényeszerű tagfájdalom, s végül hysteria, hypochondria, tartós hanyasi inger stb. eseteiben a legjobb eredménnyel használtatnak, s a legártalmasabb gyógyeredményt vívtak ki Ezen, már nagy csomaggá nőtt levelezés számtalan bizonyítványait tartalmazza azon szenvedőknek, a kik gyakran, miután az alopathiai és vizgyógmódott hasztalan használták, ezen egyszerű házi szerhez folyamodtak és egészségüket egyszerre és állandóan visszaszerték. Ezen elismerési iratokban a nép majd minden osztálya u. m. tanítók, kereskedők, közművesek, művészek, mezői gazdák, tanárok, hivatalnokok, katonák, sőt gyógyszerészek és orvosok is, valamint több oly mindkét nemből való egyének képviselvek, a kiknél azelőtt a leghíresebb gyógyforrások a legkisebb könnyebbülést se idézték elő és a kik csupán a valódi Seidlitz-Porok rendszeres használata által lettek tökéletesen egészségesek.

Valódi minőségben kapható csupán csak

Kolozsvárt: Binder K. (ezelőtt Ritter) gyógytárában belső monostorutczában a városi Redoute során; továbbá Wolff J. gyógytárában:

Valamint Besztterczén: Szongot György. Brassóban: Jekelius F. Dézsén: Krémer Samuel. Fogaras: J. B. Gschader. M.-Vásárhelyt: Jeney Károly. Bucher M. és Burdás A. N.-Bányán: Haracek. Nagy-Károlyban: Schöberl. Nagy-Szebenben: Müller gyógytár. N.-Váradon: Jánky Antal. Segesvárt: Misselbacher. Szász-Régen: Wachner & Schinker. Szászsebesen: Binder F. gyógytár. Szent-Gyógyháza: Knall K. gyógytár. Szerdahelyt: Schimert F. gyógytár. Szerethen: Sommer J. Zilahon: Harmath S. F.

A fennebbi cégeknek létezik még ezeken kívül a

norvégiai „Bergen“ városból való valódi DORSCH-MÁJHALZSIROLAJ raktára is.

Ára egy nagyobb ütegrek 1 frt. 80 kr. egy kisebbnek 1 frt. o. é.

Az ütegecsék el vannak látva védmárkossal és kimerítő használati utasítással.

Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgáltatik és czinkupakkal elzárt ütegekben küldetik el. — Ezen legtisztább és leghatályosabb májhalzsirolaj a dorschhalaknak leggondosabb egybegyűjtése és kiválogatása által van meggyerve, és egyáltalában semmi vegytani kezelés alá nem vonatott, hanem a bepecsételt ütegekben levő folyadék egészen épen és azon állapotban van, miként az közvetlenül a természet által nyújtott. — E valódi Dorsch-májhalzsirolaj Európának minden orvosi tekintélye által mint legjelesbb gyógytár a mell- és tüdőbajokban, scrophulus és rachitis, köszvény és csúsz, idült borkütiés, szophugulás, ideg- és több más bajokban legsikeresebben alkalmaztatik.

MOLL A. gyógytár. Bécsben, „zum Storeh“, Tuchlauben.

Melléklet: Agátsi János faiskola árjegyzéke.

(38)

(2—3)

Nevelő,

ki több éven át előkelő családok körében a legjobb sikerrel működött, miről kellő bizonyítványokkal bir, a szükséges elemi és gymnasiumi tantárgyakon kívül, — a német nyelv és zongorában is alapos oktatást ad. Elfogad helybeni alkalmazást.

Bővebb tudósítást — Stein János könyvtáros úrnál Kolozsvárt.

(36)

(3—6)

Hirdetmény.

Gróf Teleky György vendég-lője a Kolozsvár Déési u. vonalába ugynevezett kis-jenőit a „Honvédekhez“ címzett cserepes vendégfogadó, mely áll 2 vendégszoba, 1 konyha, 1 ivószoba, és fogadói lakház, 1 kamara és pinceszékel jól ellátva, körül kerítve, a telken egy jó vízi kút, ezen kívül 50 darab lóra köistálló, és egy nagy állás, s hozzá egy nagy kiterjedést veteményes kert folyó évi április hó 24-től kezdve haszonbérbe kiadó; melyről értekezhetni ott helyt lakó gazdatiszt

TÓTH ÁBEL úrral.

FRISS vetőmagvak,

u. m.

Luczerna—lóher,
S ájer piros lóher,
Réti lóher,
Babó, (31) (3—3)
Mohár,
Borsókás perje (kutyazab),
Espaceste,
Thimuté,
Burgundi répa,
Czukkorrépa,
Valódi bácsai kendermag

Kunewalder M testvéreknél
Pesten, József tér, 11 sz.

A SZÜLEKET ERDEKLŐ.

(9—)

(364)

(364)

(364)

(364)

(364)

(364)

(364)

(364)

(364)

(364)

(364)

(364)

(364)

(364)

(364)

(364)

(364)

(364)

(364)

(364)

(364)

(364)

(364)

(364)

(364)

(364)

(364)

(364)

(364)